

O'ZBEKISTONDA SARMOYAGA ASOSLANGAN O'SISH UCHUN ICHKI RESURSLARNI OPTIMALLASHTIRISH

Nematulloyev Suxrob Sobirovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti "Bank ishi" kafedrasida dotsenti

Nusratov Azizbek San'atillayevich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti magistri

Annotatsiya. Bu tezis shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston ichki resurslarni samarali safarbar qilish, taqsimlash va boshqarish orqali mustahkam investitsiya ekotizimini yaratishi, innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlashi va iqtisodiyotini diversifikatsiya qilishi mumkin.

Kalit so'zi: inson kapitali, tabiiy resurslar, iqtisodiyot, moliyaviy resurs, infratuzilma, DXSH, ROMK

Kirish

O'zbekiston bo'y ichki resurslarga, jumladan, katta inson kapitaliga, mo'l-ko'l tabiiy boyliklarga va o'sib borayotgan moliyaviy zaxiralarga ega. Barqaror iqtisodiy o'sish uchun ushbu aktivlardan foydalanish uchun investitsiya siyosatiga strategik va kompleks yondashuv zarur.

Diqqatning asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat:

Inson kapitalini rivojlantirish: Ta'lim, o'qitish va malaka oshirishga sarmoya kiritish innovatsiyalar va tadbirkorlikni rivojlantirishga qodir malakali ishchi kuchini yaratish uchun zarurdir. Jahon darajasidagi ta'lim muassasalari va tadqiqot markazlarini barpo etish uchun ichki resurslardan foydalanish O'zbekistonni mintaqaviy bilimlar markaziga aylantirishi mumkin.

Tabiiy resurslarni optimallashtirish: O'zbekistonning mineral, qishloq xo'jaligi va suv resurslaridan mas'uliyat bilan foydalanish sarmoya uchun katta daromad keltirishi mumkin. Iqtisodiyotni xom ashyo eksportidan tashqari

qo'shimcha qiymatni qayta ishlash va ishlab chiqarish orqali diversifikatsiya qilish narxlarning o'zgarishiga qarshi zaiflikni kamaytirish uchun juda muhimdir.

Moliyaviy resurslarni safarbar qilish: Ichki jamg'arma va pensiya jamg'armalarini jonli kapital bozorini rivojlantirish orqali samarali investitsiyalarga yo'naltirish mumkin. Uzoq muddatli investitsiyalar uchun soliq imtiyozlari va infratuzilmani rivojlantirish kabi imtiyozlarni yaratish ichki kapital shakllanishini rag'batlantirishi mumkin.

Infratuzilmani rivojlantirish: Transport, energetika va raqamli infratuzilmaga sarmoya kiritish xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va ichki iqtisodiy faoliyatni osonlashtirish uchun asosiy hisoblanadi. Resurslarni taqsimlashni optimallashtirish va infratuzilmani rivojlantirishni jadallashtirish uchun davlat-xususiy sheriklikdan foydalanish mumkin.

Institutsional mustahkamlash: Qulay investitsiya muhiti mustahkam institutlar, shaffof boshqaruv va bashorat qilinadigan tartibga solish muhitini talab qiladi. Sarmoyadorlar ishonchini oshirish uchun davlat idoralari salohiyatini oshirish, korruptsiyaga qarshi choralarni kuchaytirish va mulk huquqlarini himoya qilish muhim ahamiyatga ega.

Ushbu elementlarni o'zida mujassam etgan yaxlit yondashuvni qo'llash orqali O'zbekiston ichki resurslarning sarmoyaga ta'sirini maksimal darajada oshirishi, barqaror ish o'rinlarini yaratishi va fuqarolarning umumiy farovonligini oshirishi mumkin.

Ushbu tezis ushbu strategiyalarni batafsil o'rganishga qaratilgan bo'lib, siyosatchilar va investorlar uchun O'zbekistonning ichki resurslarini to'liq ishga tushirish bo'yicha tavsiyalar beradi.

Tavsiya: O'zbekistonda sarmoyaga asoslangan o'sish uchun ichki resurslarni optimallashtirish maqsadida hukumatga mikromoliya institutlarini rivojlantirish va aholi o'rtasida jamg'armalarni rag'batlantirish orqali moliyaviy inklyuzivlikni kuchaytirish tavsiya etiladi. Bunga moliyaviy savodxonlikni oshirishning maqsadli dasturlari va jamg'armalarni rag'batlantirishni joriy etish orqali erishish mumkin. Bundan tashqari, davlat-xususiy sheriklikni (DXSH) rivojlantirish xususiy sektor

samaradorligi va innovatsiyalaridan foydalanish orqali ichki resurslarni safarbar qilishi mumkin.

Taklif: O'zbekistonda investitsiya maqsadlarida ichki resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish bo'yicha sa'y-harakatlarni muvofiqlashtirish vazifasi yuklangan ixtisoslashtirilgan organ – Resurslarni optimallashtirish bo'yicha Milliy Kengash (ROMK) tashkil etish taklif etilmoqda. ROMK moliya institutlari, davlat idoralari va xususiy sektor bilan mahalliy kapitalni birlashtirish va joylashtirishni osonlashtiradigan siyosat va asoslarni ishlab chiqish uchun hamkorlik qiladi. Bundan tashqari, ROMK investitsiya pullariga hissa qo'shadigan korxonalar va jismoniy shaxslar uchun soliq imtiyozlarining amalga oshirilishini nazorat qiladi va bu jamg'armalar milliy rivojlanish maqsadlariga mos keladigan yuqori ta'sirli loyihalarga yo'naltirilishini ta'minlaydi.

Kengash, shuningdek, qayta tiklanadigan energetikaga investitsiyalarni integratsiyalash, O'zbekistonning tabiiy resurslaridan foydalanish va tashqi energiya manbalariga qaramlikni kamaytirish bo'yicha yo'l xaritasini ishlab chiqishi kerak.

Xulosa

O'zbekistonda sarmoyaga asoslangan o'sish uchun ichki resurslarni optimallashtirish barqaror iqtisodiy rivojlanishga erishish va xorijiy kapitalga bog'liqlikni kamaytirish uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Moliyaviy inklyuzivlik, davlat-xususiy sheriklik va Milliy resurslarni optimallashtirish kengashini tashkil etishni o'z ichiga olgan kompleks strategiyani amalga oshirish orqali O'zbekiston o'zining ichki resurslarini samarali safarbar qilishi mumkin.

Bunday yondashuv nafaqat mamlakatning sarmoyaviy salohiyatini oshirish, balki o'sishning afzalliklari aholi orasida keng taqsimlanishini ham ta'minlaydi.

Taklif etilayotgan chora-tadbirlar O'zbekistonga yanada barqaror va o'zini-o'zi ta'minlaydigan iqtisodiyotni yaratish, uni uzoq muddatli farovonlik va barqarorlik uchun joylashtirish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI

1. Bek, T., Demirguc-Kunt, A. va Levine, R. (2007). "Moliya, tengsizlik va kambag'allar".
2. Dupas, P. va Robinson, J. (2013). "Tejamkorlik cheklovlari va mikrofirmani rivojlantirish: Keniyadagi dala tajribasidan dalillar".
3. Grimsey, D. va Lyuis, M. K. (2002). "Infratuzilma loyihalari uchun davlat-xususiy sheriklik xavfini baholash".
4. Ang, A. (2014). Aktivlarni boshqarish: faktor investitsiyalariga tizimli yondashuv.